

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

3. Цифровізація вищої освіти та цифрова грамотність: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 29 січня – 10 березня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 332 с.

КРИМОВА Наталія Олексіївна

MODELING THE EDUCATIONAL PROCESS IN A REFLECTIVE ENVIRONMENT: MODERN APPROACHES AND METHODS

The system of higher education is currently in a state of dynamic changes, which is caused by both global challenges and the need to adapt to the rapid development of information technologies and social demands. One of the key tasks of the educational process is to form in students not only professional competencies, but also critical thinking skills, reflection and the ability to self-analysis. A reflective environment is becoming an important component of modern education, as it contributes to a deeper understanding of the educational material, the development of self-regulation skills and the integration of knowledge into practical activities. Modeling the educational process in such an environment allows you to create effective conditions for learning, where students become active participants in the educational process, able to adapt to real life challenges.

A reflective environment involves creating conditions where students have the opportunity to: analyze their own actions and thoughts; form their own experience through critical reflection of the material; use reflection to solve practical problems. Studies show that a reflective environment contributes to the formation of learning and develops self-regulation skills. Also, a reflective environment provides a balance between requirements and resources, which prevents emotional burnout of students [4]. Reflection of education seekers is manifested in the ability to build constructive feedback between the teacher and the student, which is based on trust and mutual understanding, and also includes the ability to analyze and take into account the interests and needs of all participants in the educational process, taking into account their personal values and meanings. In addition, an important aspect is the mastery of self-reflection skills, which help students evaluate the effectiveness of their educational activities, recognize their own strengths and weaknesses, as well as form and argue their point of view. Emotional intelligence and self-awareness are key components of reflective learning, allowing students to adequately evaluate their actions and reactions to learning difficulties.

Thus, a reflective environment in the educational process contributes to the development of critical thinking, self-analysis and self-development of students. Modeling such a process allows not only to ensure interactivity and involvement, but

also to increase the effectiveness of learning through the use of innovative approaches and digital tools.

The implementation of modern strategies and methods for modeling a reflective environment, such as: project-based learning, interactive technologies, design thinking, as well as digital tools, is of particular relevance. They help not only to ensure high-quality interaction between teachers and students, but also form the competencies necessary for professional activity in future specialists. Interactive methods contribute to the involvement of students in active interaction, creating an interesting and dynamic learning atmosphere. Educational programs with an emphasis on creativity reduce emotional education, experts believe [5]. The «flipped classroom» method involves studying the material before classes independently by students, and during classes they perform practical tasks or discuss topics in groups. Game mechanics (Gamification) allow you to introduce interactive quests or game elements into the educational process – competitions and awards stimulate students' interest. It is working in teams that increases social interaction, reduces student isolation, and solving problems together helps reduce stress.

One of the modern approaches in higher education is the acquisition of theoretical knowledge through practical classes. In this context, STEM education (science, technology, engineering, mathematics) plays an important role. By means of the STEM methodology, the emphasis is placed on solving specific practical problems, which allows students to learn to find solutions through experimentation and practical experience. N. V. Maiborodina, V. P. Gerasimenko emphasize that the learning process in higher education institutions should be focused on the development of students' creative abilities, as well as creative thinking [2, pp. 178-181]. Creative thinking consists in identifying new and original ways of solving problems. In this process, the intellectual abilities of the individual and his creative potential are most clearly manifested. Creativity is manifested in the rapid assimilation of knowledge, in the ability to apply them in new conditions and in their independent use. This approach promotes the development of critical thinking, teamwork skills, the ability to see the whole picture of the world and apply the acquired knowledge to solve real problems. STEM education promotes professional self-determination and self-actualization of the individual at different stages of learning. Therefore, a reflective environment can strengthen the results of STEM education, since students who develop reflective skills are better aware of their learning strategy, can analyze the results of their projects and actively seek new knowledge. The introduction of a reflective environment in STEM education can significantly increase the effectiveness of learning, since students become active participants in their learning process.

Taking into account the light evidence of digitalization of great illumination, Ukrainian universities face the following challenges: advancement of digital technologies in internal processes and services of universities; The creation of a digital platform for the interaction of depositors and educationalists, which will ensure the

analysis of the initial achievements of students, the accumulation of ratings, the organization of the return link, as well as Their views are based on the illumination process and the proposition for correction; formation of a digital lighting environment with the integration of interactive and multimedia content; development of competencies among competencies for modeling possible initial situations in an online format, as well as enhancing their psychological readiness for the demands of distance learning and more [1, p. 48-58]. Thus, digitalization is expanding into all areas of everyday life, and it is important to understand how digitalization comprehensively affects various aspects of modern education – such as the formation of digital competencies among students, investors and university staff until the digital infrastructure of the capital is developed. I. E. Potyuk means: digital technologies play a key role in the process of student learning, the effectiveness of mastering the material, the development of skills in solving initial tasks and the autonomy of students. This is important for developing the professional competencies of future specialists and preparing them for an active life in the digital world [3]. Digital technologies make it possible to adapt initial content to the needs and learning styles of the surrounding students, making the process more focused and intense. Digital platforms do no less than encourage the initial process, but also actively encourage the development of reflection, critical thinking and self-understanding.

The advantages of modeling the enlightened reflexive middle can include: increased motivation of students; development of skills in critical thinking, self-organization and decision-making; formation of a culture of self-reflection and professional competence. And the use of interactive and creative teaching methods leads to increased student learning in the initial process, reduced levels of stress and anxiety, development of creativity and self-realization.

Therefore, modeling the educational process in a reflective environment is based on the use of modern approaches (flipped classroom, design thinking, etc.) and tools (digital platforms, e-portfolios, etc.). This contributes to the integration of theoretical knowledge with practical skills, which is key to training competitive specialists. Research into modern approaches to modeling the educational process in a reflective environment is timely and necessary for the development of an innovative education system capable of responding to the challenges of modernity.

Referenses:

1. Вдосконалення викладання у вищій освіті: теорія та практика : монографія / [Калашнікова С., Базелюк Н., Базелюк О. та ін.] ; за наук. ред. С. Калашнікової. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 255 с.

2. Майбородіна Н. В., Герасименко В. П. STEM-освіта для підготовки бакалаврів. *«STEAM-освіта: від теорії до практики» : матеріали конференції* (Київ, 12-14 червня 2024 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. 406 с.

3. Потюк І. Є. Використання цифрових технологій в навчальному середовищі закладів вищої освіти: офлайн та онлайн формати. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 219-221.

4. Bakker A. B., Demerouti E. Job Demands–Resources Theory: Taking Stock and Looking Forward. *Journal of Occupational Health Psychology*, 2017. 22(3). P. 273-285.

5. Bishop J. L., Verleger M. A. The Flipped Classroom: A Survey of the Research. *ASEE National Conference Proceedings*, Atlanta, USA. June 23-26, 2013.

КУДРЯВЦЕВА Олена Альбертівна

СУЧАСНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критичне мислення починає формуватися з дитинства, коли діти розмірковують над ситуаціями і словами дорослих та однолітків. Проте найактивніший розвиток критичного мислення відбувається у студентські роки, оскільки у закладах вищої освіти надається багато цінної інформації, яка потрібна для освоєння майбутньої професії.

Кожна дитина унікальна, тому майбутній вихователь повинен знаходити індивідуальні підходи до виховання, навчання та взаємодії з нею. Критичне мислення допомагає враховувати особливості дітей, адаптувати існуючі методи навчання до їх потреб.

Критичне мислення необхідне майбутнім вихователям, оскільки їхня робота потребує професійного аналізу, прийняття зважених рішень та створення сприятливого і гармонійного розвиваючого середовища для дітей дошкільного віку. Критичне мислення є основою професійної діяльності майбутнього вихователя, дозволяючи йому як бути ефективним педагогом, а й виховувати покоління мислячих критично дітей.

Дослідниками розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти є: О. В. Байрамова, Р. С. Бердо, Г. В. Беленька, В. Г. Бондар, Т. Ю. Бортнюк, Г. О. Вернидуб, Н. Я. Вовчаста, Н. В. Дегтярьова, Д. В. Колонтай, К. Г. Корсікова та інші.

Л. В. Куземко розглядає критичне мислення як процес аналізу, синтезування й обґрунтування оцінки достовірності (цінності) інформації; властивість сприймати ситуацію глобально, знаходити причини і альтернативи; здатність генерувати чи змінювати свою позицію на основі фактів й аргументів, коректно застосовувати отримані результати до проблем і приймати зважені рішення [2, с. 418].

ЧЕРНЯВСЬКА Ірина Михайлівна Актуальні проблеми формування дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня	155
ШПАЛЯРЕНКО Юлія Анатоліївна Гейміфікація у навчанні як засіб підготовки майбутніх педагогів до викладання у початковій школі	157
ШУГАЙ Алла Юріївна, ХАРЧЕНКО Оксана Олександрівна, ЩЕНЯВСЬКА Алла Володимирівна Integration of technology in education: transforming learning for the digital era	160
БАБЧУК Олена Григорівна Features of innovative technologies in personal development	164
БЕРЕЗОВСЬКА Людмила Іванівна Game technologies as a means of forming the readiness of future educators for professional activity	167
БУЛГАКОВА Олена Юріївна Social interaction in a higher education institution as a fact of students' subjective reality	170
КОВИЛІНА Вероніка Геннадіївна Інноваційні технології як інструмент особистісного розвитку здобувачів вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта»	176
КРИМОВА Наталія Олексіївна Modeling the educational process in a reflective environment: modern approaches and methods	179
КУДРЯВЦЕВА Олена Альбертівна Сучасні методи розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти	182
ЛИСТОПАД Олексій Анатолійович, ЛИСТОПАД Наталя Леонідівна Development of soft skills and meta skills in the process of professional training	185
ЛІТОВЧЕНКО Ольга Василівна Інноваційні методи вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів	188
МАРДАРОВА Ірина Костянтинівна, ГУДАНІЧ Наталя Миколаївна Innovative technologies as a tool for training future teachers	191
ПОСТОЯН Тетяна Григорівна Проектна технологія навчання як умова ефективної професійної підготовки майбутніх педагогів	194